

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la inadmisibilitatea

recursului în anulare declarat de

Dumitru Spatari

(Dosarul nr. Ire-155/23
Nr. PIGD 1-20075656-01-1r/e-15092023)

Chiar dacă instituția recursului în anulare a fost abolită la 01 septembrie 2023, recursurile în anulare declarate până la acea dată se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora; În cadrul recursului în anulare puteau fi discutate doar erorile de drept din hotărârile irevocabile prin care a fost soluționat fondul cauzei penale. Refuzul privind înlocuirea pedepsei penale nu putea fi examinat în procedura recursului în anulare.

21 august 2024

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursul în anulare declarat de condamnatul Dumitru Spatari,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte*,

Vladislav Gribincea,

Ion Malanciuc, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. Recurentul Dumitru Spatari s-a născut în anul 1971 în r. Criuleni. La 30 mai 1996, Judecătoria Supremă a Republicii Moldova l-a recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de următoarele articole și i-a aplicat următoarele pedepse: art. 88 pct. 1), 4), 6) Cod penal - la detenție pe viață, art. 119 alin. (3) Cod penal -15 ani privațiune de libertate; art. 121 alin. (2) pct. 1, 3, 7 Cod penal - 25 ani privațiune de libertate (redacția Codului penal din anul 1961). În baza art. 39 Cod penal, pentru cumul de infracțiuni, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă - detenție pe viață.

2. Prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din 18 februarie 2008, acțiunile lui Dumitru Spatari au fost recalificate din art. 119 alin. (3) Cod penal în art. 186 alin. (2) lit. a), b), c), d) Cod penal (în redacția legii din anul 2022), stabilindu-i pedeapsă de cinci ani închisoare și din prevederile art. 121 alin. (2) pct.1), 3), 7) Cod penal în art. 188 alin. (3) lit. c) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa de 15 ani închisoare. Condamnarea lui Dumitru Spatari la detențiune pe viață, în baza art. 88 pct. 1), 4), 6) Cod penal (redacția anului 1961) a fost menținută, iar pentru concurs de infracțiuni, prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai gravă, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă - detenție pe viață.

3. Prin încheierea Judecătoriei Rezina din 18 mai 2012, acțiunile lui Dumitru Spatari au fost recalificate din art. 88 pct. 1), 4), 6) Cod penal (red. 1961) în art. 145 alin. (2) lit. b), g), j) Cod penal (în redacția Legii nr. 277-XVI din 18 decembrie 2008, în vigoare din 24 februarie 2008), fiind menținută pedeapsa sub forma de detenție pe viață.

4. La 13 aprilie 2011, Dumitru Spătari a declarat recurs în anulare, în care solicită casarea sentinței și hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție, și pronunțarea unei hotărâri echitabile, criticând vinovăția și aprecierea incorectă a probelor. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 05 mai 2011, recursul în anulare a fost respins ca inadmisibil, deoarece nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală.

5. La 25 iulie 2012, avocatul Zaharia Procopie, în numele condamnatului, a declarat repetat recurs în anulare, invocând prevederile art. 453 alin. (1) lit. c), alin.

(2) Cod de procedură penală, solicitând casarea hotărârilor și stabilirea în baza art. 88 pct. 1), 4), 6) Cod penal (red. 1961) a pedepsei de cel mult 25 ani închisoare. El a invocat că pedeapsa aplicată - detențiune pe viață - este contrară legislației naționale și internaționale. La 11 octombrie 2012, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul în anulare ca inadmisibil.

6. La 15 martie 2019, Dumitru Spatari a declarat iarăși recurs în anulare pentru a patra oară, care a fost respins prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 aprilie 2019.

7. La 06 iulie 2020, Dumitru Spatari a depus la Judecătoria Orhei, sediul Rezina, o cerere numită „cerere de revizuire”, solicitând aplicarea art. 10 Cod penal - retroactivitatea legii penale mai blânde. El cerea casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri pe capătul de învinuire în baza art. 88 pct. 1), 4), 6) Cod penal (red. 1961), cu stabilirea unei pedepse definitive sub formă de închisoare pe un termen de 25 de ani. La 21 octombrie 2021, Judecătoria Orhei, sediul Rezina, a respins cererea condamnatului cu privire la aplicarea retroactivității legii penale, pe motiv că condamnatul eronat a interpretat legea. Suplimentar, instanța a constatat că prin încheierea Judecătoria Rezina din 18 mai 2012, care a devenit definitivă, acțiunile condamnatului pe capătul de învinuire supus discuției în speță au fost recalificate.

8. La 23 februarie 2023, Curtea de Apel Chișinău a respins, ca nefondate, recursurile declarate de către avocat și de către condamnat. Instanța de recurs a susținut constatările primei instanțe și suplimentar a menționat că recurentul nu a invocat niciun temei pentru recurs din cele specificate la art. 444 alin. (1) Cod de procedură penală.

9. La 30 august 2023, la Curtea Supremă de Justiție a parvenit recursul condamnatului Dumitru Spatari împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2023. În esență, condamnatul solicită casarea deciziei instanței de recurs din 23 februarie 2023, pronunțarea unei noi hotărâri pe capătul de învinuire în baza art. 88 pct. 1), 4), 6) Cod penal (red. 1961) și înlocuirea pedepsei sub forma detențiunii pe viață cu pedeapsa sub formă de închisoare, pe un termen de până la 25 de ani. Recurentul a reiterat argumentele invocate în cererea de recurs anterior depusă la curtea de apel și a susținut că, atât prima instanță, cât și instanța de recurs, eronat au interpretat modificările legislative operate în Codul penal (red. 1961).

10. Dosarul penal a parvenit la Curtea Supremă de Justiție la 15 septembrie 2023.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

11. Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023, a abolit instituția recursului în anulare. Totuși, conform art. XI alin. (31) al acestei legi:

„Recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.”

12. Art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, în versiunea în vigoare până la 31 august 2023, prevedea următoarele:

„(2) Un complet format din 3 judecători, prin decizie motivată, va decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că:

1) recursul nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430;

2) recursul este declarat peste termen;

3) temeiurile invocate de recurent nu se încadrează în cele prevăzute la art. 427;

4) recursul este vădit neîntemeiat;

5) recursul nu abordează probleme de drept de importanță generală pentru jurisprudență.”

13. Cererea de recurs în anulare a fost depusă până la 01 septembrie 2023. La acea dată, partea relevantă a art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală era următoarea:

„(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată”

14. Conform art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală:

„44) viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată – încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale;”

15. Conform art. 454 Cod de procedură penală:

„Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămîinerii irevocabile a hotărîrii judecătorești.”

16. Art. 456 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală prevedea următoarele:

„(2) Admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție o va decide un complet format din 5 judecători, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor din dosar.

(3) În cazul constatării condițiilor prevăzute la art.432 alin. (2), completul format din 5 judecători va decide asupra inadmisibilității recursului înaintat prin decizie motivată adoptată în unanimitate, iar în cazul constatării condițiilor prevăzute la alin.(4) al articolului menționat, completul va trimite prin raport recursul în anulare pentru judecare Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.”

17. Art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție, după modificările introduse prin Legea nr. 224/2024, prevede următoarele:

„(5¹) ... Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.”

18. Art. 469 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„(1) La executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, și anume:

...

14) liberarea de pedeapsă sau ușurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situației (art. 10 și 10¹ din Codul penal), precum și excluderii din hotărârea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată;”

MOTIVAREA INSTANȚEI

19. Având în vedere prevederile art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție (a se vedea para. 16), în pofida prevederilor art. 456 alin. (2) Cod de procedură penală (a se vedea para. 17), admisibilitatea recursului în anulare va fi examinată de un complet din trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.

20. Recursul în anulare a fost declarat peste termenul de șase luni de la data rămânerii irevocabile a deciziei curții de apel, cu o întârziere de 2 zile calendaristice. Condamnatul a participat la examinarea recursurilor de către curtea de apel, soluția instanței fiind adoptată în prezența ultimului. Din materialele cauzei este totuși evident că decizia curții de apel nu a fost pronunțată în formă motivată pe 23 februarie 2023, fiind motivată ulterior. Dosarul nu conține informații cu privire la data expedierii deciziei curții de apel în adresa recurentului sau a primirii deciziei de către recurent. Completul de asemenea notează că recurentul se află în detenție și nu putea veni în instanță pentru a ridica o copie a deciziei, precum nu putea accesa pe internet decizia contestată. În asemenea circumstanțe și având în vedere că recursul în anulare a fost depus cu o întârziere de 2 zile calendaristice peste termenul legal de 6 luni, completul prezumă că recursul în anulare a fost depus în termen.

21. Completul reiterează că, conform art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală în vigoare la data depunerii recursului (a se vedea para. 13), hotărârile irevocabile puteau fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise „la judecarea cauzei”. Ultima sintagmă semnifică că doar erorile de drept care vizează soluționarea fondului cauzei penale pot fi examinate în cadrul recursului în anulare. „Recursul în anulare” declarat în cauză nu se referă la hotărârea prin care el a fost condamnat. Prin urmare, „recursul în anulare” este inadmisibil.

22. Din considerentele de mai sus, în conformitate cu art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție și art. 456 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală (versiunea în vigoare la data depunerii recursului în anulare),

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul în anulare înaintat de Dumitru Spatari împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2023.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Vladislav Gribincea

Ion Malanciuc